

Eylüllük

HASAN BÜLENT KAHRAMAN

Yarından sonra eylül. Belki kimileri için şimdiden sonbaharı hatırlamak anlamsızdır. Sarı yaz güneyde henüz başlamaktadır. Yükselip genişleyen gökyüzü berrak ve ferah bir maviyi daha uzun süre etrafa

saçacak, güneş bir alev topu gibi ortalığı dağlamayı daha uzun bir süre sürdürecektir. Gene de, insanlar bütün bu değişmezlik içinde kendilerini ansızın bir tedirginliği yaşarken yakalayacaklardır. Bu, uzaklaşan, biten bir şeyin adı konmamış, ne olduğu anlaşılmamış telaşı ve ince kederidir. Bu sonbahardır. Bir iç ürperışı, gittikçe kısalan gündüz ve azalan ışıkla gelen gizli korku, bir iç burukluğudur sonbahar.

Dün hava ansızın döndü. Her şey sürgünler şairinin yalın ve o nedenle görkemli sonbahar tanımlamalarına uygundu. Önce 'damardan boşanan kan gibi ılık ve uğultulu lodolar' esti. Ortalık karardı ve ağır, kurşuni bir gökyüzü bütün rüzgârlarıyla insanların üstüne asıldı. İnsanlar 'tır saksısında ansızın artan koku'yu duydular,

'denizlerde uğultular' işittiler 've işte dolgun bulutları ve akıllı toprağıyla sonbahar' dediler. O tozlu ve nemli rüzgâra karşın henüz yağmur yağmadı, onun serin ferahlığı, müstehcen ve mütecaviz yazın kirini henüz yıkamadı ama yakındır. Ne var ki, deniz, kişiliğini buldu, kabında duman rengi, kurşuni bir lav nehri gibi devinmeye koyuldu. Bütün bunlar 'Eylülün sesiyle'dir.

Eylül, aslında zamanın ve mekânın parçalandığı belki de tek aydır. Bunun nedeni yarattığı ışıktır. Eylül, kırık, sarıdan kırmızıya kadar bütün tonlarda uzanan, tozlu ama berrak bir ışık demektir. Belleğin ışığın içinde devindiğini bilenler, gölgeleri uzatan, vurduğu her şeyi ait olduğu varlıktan soyutlayıp bambaşka bir şeye dönüştüren o ışığın sonsuzca çağrışımlar uyardığını, insanı belleğin rüyalarına ve oyunlarına tutsak ettiğini bilirler. O zaman mekân kendiliğinden erir ve yok olur. İnsan dalgalanmaya bıraktığı benliğinin yarattığı tedirginlikle 'benedir korkusu biten şeylerin' demekten kendisini alamaz. Eylülün hırçınlığı ve tabii dinginliği buradan gelir. O, her zaman her şey ve aynı zamanda kendisi olan tek şeydir. Eylül, daima kırılmış bir aynadır. Zerreleri sonsuzca etrafa saçılmıştır ve her bir zerre sonsuzca görüntü çoğaltır. Eylüldeki dolunayın gökyüzünde o derecede

irkiltici ve gerçek dışı görünmesi bundandır.

Bir tek eylül yoktur elbette. Pencereden dışarı bakınca bunu bir kez daha anımsıyorum. Uzaktaki bozkır kentinin sarı, dumanlı, kahverengi ve havaya daima yanmış ot kokuları saçan eylülüyle bu sular kentinin nemli, serin kokularla yüklü eylülü aynı değil ama gene de ikisi de eylül. Çünkü, ikisi de bir iç avlu çağrışımı yaratıyor ve esasen eylül her şeyin ker-di içine dönmesidir. Dolayısıyla bütün başlangıçlar onda saklıdır. Başlangıç anımsamak demektir. Oysa insanlar yaşamalarının gerçeğini kendilerini daima bir unutuşa tutsak etmekte bulduklarından bunu algılayamazlar. Halbuki, anımsamak insanın kendisi olması, kendisini gerçeklemedir. Fakat, bu elbette çok şeyi, çok zorluğu göze almaktır. Çünkü, anımsamak aynı zamanda vazgeçmektir ve vazgeçmekte direnmektir. İnsan ancak vazgeçerek, bitirerek çoğalabilir. Eylülün zenginliği bundandır. O nedenle şair 'Her şey o kadar dokunaklı ki / Eylülsem, istemeden kırılıyorsam bazen / Dağınık, renksiz bir mozayık gibiysem / Üstelik yalnızsam bir de-telefonda kuş sesleri" diyordu.

Bütün bunları kimseler değil, galiba yalnızca bir eylül gününde doğmuş olanlar anlayabilir.